

نوع‌شناسی شکست کسب و کار

مرتضی هندیجانی فرد^{۱*}

۱- کارشناس ارشد کارآفرینی، گروه کارآفرینی سازمانی، دانشکده کارآفرینی، دانشگاه تهران، تهران، ایران، Hendijanifard@ut.ac.ir

چکیده

شکست، یک پدیده شایع در میان کسب و کارهاست، به طوری که اغلب کسب و کارهایی که تأسیس می‌شوند، مدتی پس از راه‌اندازی شکست می‌خورند. از تعاریف مختلف شکست کسب و کار، می‌توان برداشت کرد که شکست، بیش از آن که یک اتفاق یا رویداد ناگهانی باشد، یک فرآیند است. برخی از پژوهشگران تلاش کرده‌اند که انواع شکست‌های کسب و کار را طبقه‌بندی کنند تا به یک چارچوب برای رسیدن به چگونگی و چرایی شکست کسب و کارها دست یابند. مقاله حاضر، به روش کتابخانه‌ای و با مرور ادبیات نظری و پیشینه موضوع، ابتدا تعاریف گوناگون شکست کسب و کار را بررسی کرده تا امکان مقایسه مطالعات مختلف انجام شده در این حوزه، فراهم شود و درک روشن‌تری از مفهوم شکست کسب و کار به دست آید. پس از بررسی تعاریف، برخی از مهم‌ترین طبقه‌بندی‌ها و نوع‌شناسی‌های شکست کسب و کار، تشریح و مقایسه شده‌اند. بررسی این نوع‌شناسی‌ها نشان داد که شکست کسب و کارها به دلایل مختلف و در چهارچوب‌های فرآیندی متفاوتی روی می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: شکست کسب و کار، تعاریف شکست کسب و کار، نوع‌شناسی‌های شکست کسب و کار، چهارچوب‌های فرآیندی

۱- مقدمه

کارآفرینان، صاحبان کسب و کار و سرمایه‌گذارانی که به موفقیت‌های بزرگ رسیده‌اند، به ندرت با سطحی از شکست در گذشته‌شان بیگانه بوده‌اند. در حقیقت، آموختن درس‌های درست از این تجربیات، یک عنصر کلیدی برای موفقیت‌های آن‌ها در آینده بوده است. مطابق با یک مطالعه، تقریباً از هر ۱۰ ثروتمند، ۶ نفر از آن‌ها شکلی از شکست حرفه‌ای و شغلی را تجربه کرده‌اند، در حالی که تقریباً همین نسبت از افراد نیز شکست در سرمایه‌گذاری‌هایشان را تجربه کرده‌اند [۱]. از این رو، شناخت فرآیند شکست کسب و کارها و کارآفرینان، می‌تواند تجربیات نهفته در مسیر شکست آن‌ها را تا حدودی روشن سازد. برخی مطالعات تلاش نموده‌اند تا شکست کسب و کارها را طبقه‌بندی و سپس فرآیند هر یک را تشریح کنند [۲][۳][۴]. مطالعه فرآیندی شکست کسب و کار در سطح سازمانی، به دو دلیل حائز اهمیت است: (۱) تلاش برای درک و دستیابی به ریشه‌های شکست؛ زیرا تنها آن دسته از اقدامات اصلاحی که به علل بنیادی و واقعی بحران می‌پردازند، می‌توانند منجر به اصلاح و جلوگیری از اضمحلال شرکت شوند. (۲) یک فرآیند از شکست، می‌تواند نشان دهد که چگونه عوامل مهم (علل، پیامدها و علائم شکست) در یک زمان، با هم ترکیب می‌شوند [۵]. به عبارت دیگر، طبقه‌بندی شکست‌های کسب و کار، به پژوهشگران کمک می‌کند تا به یک چهارچوب برای نیل به چرایی و چگونگی شکست کسب و کارها دست یابند [۲]. از این رو، مقاله حاضر تلاش نموده است پس از ارائه تعاریف گوناگون شکست کسب و کار، برخی از مهم‌ترین نوع‌شناسی‌های انجام شده در خصوص شکست کسب و کار را بررسی و مقایسه نماید.